

#37

Seria a II-a, nr.4/2013, anul X

info Nord-Est

Buletin informativ al Agenției pentru Dezvoltare Regională Nord-Est

Startul Regiunii Nord-Est

spre competitivitate s-a dat la Iași în cadrul Forumului Regional de Investiții

Desfășurată la Iași, în perioada 14-15 noiembrie 2013 sub titlul „Start Nord-Est 2020: Destinația Competitivitate”, cea de-a IX-a ediție a Forumului Regional de Investiții Nord-Est România s-a bucurat de prezența a peste 250 participanți care au apreciat calitatea prezentărilor și importanța temelor abordate de-a lungul celor două zile de desfășurare, cu premise bune pentru abordarea perioadei de programare 2014-2020.

(continuare în pagina 2)

Editorial

Continuare din pag. 1

Evenimentul a fost deschis de DI Constantin Apostol, Director General ADR Nord-Est, din discursul căruia s-au desprins câteva repere clare pentru viitoarea perioadă de programare 2014-2020: dacă primul exercițiu de accesare a Instrumentelor Structurale în România s-a axat pe coeziune (dezvoltarea infrastructurii și a utilităților), pentru viitoarea perioadă de programare dictonul va fi competitivitatea, iar creativitatea propunerilor, dar și pragmatismul acestora vor prima în luarea deciziei de finanțare. Din propunerea de parteneriat transmisă Comisiei Europene, rezultă o sumă mai mare alocată Regiunii Nord-Est în următorii ani, ceea ce trebuie să determine responsabilizarea tuturor factorilor implicați, atât a organismelor de gestionare a Programelor, cât și a mediului public, mediului privat și societății civile, inclusiv prin stimularea culturii asociative între aceștia, pentru a genera o dezvoltare echilibrată. „Este foarte important să croim bine acum, pentru ca atunci când lucrurile se vor concretiza și vor fi puse în practică, să funcționeze bine de la început. Ne vor ajuta foarte mult în acest sens, atât bunele practici identificate în perioada 2007-2013, dar mai ales lecțiile învățate”, a declarat Constantin Apostol.

Gazde și parteneri în organizarea evenimentului, reprezentanții administrației publice locale din Iași, prin vocea Președintelui Consiliului Județean Cristian Adomniței și a primarului Gheorghe Nichita, au apreciat colaborarea cu ADR Nord-Est ca fiind constructivă pentru dezvoltarea întregii Regiuni, atât prin concretizarea proiectelor grație unei munci de echipă, cât mai ales prin inducerea unui nou mod de gândire, mai transparent, mai profesionist, mai orientat spre rezultate, care, dacă va fi perpetuat, va avea efecte pozitive și pe viitor. Gheorghe Nichita a subliniat că „nu ar trebui luptat pentru o comunitate, ci pentru a dezvolta Regiunea în ansamblu prin implementarea unor proiecte strategice. Un astfel de exemplu este proiectul „Iași- capitală culturală europeană 2021”, care nu este doar un proiect al Iașului, ci al Moldovei”. DI Cristian Adomniței a susținut reintroducerea pe agenda publică a temei autostrăzii Moldova-Transilvania, o disponibilitate mai mare de a investi în aeroporturi - transportul aerian fiind considerat o soluție durabilă și ieftină, de a investi în sănătatea forței de muncă, dar și încurajarea unei sinergii a turismului cultural istoric între Suceava, Neamț și Iași.

Prezent la eveniment din partea strategului general al României pentru următoarea perioadă de programare, DI Alin Mitrică, Secretar de stat în cadrul Ministerului Fondurilor Europene, a declarat: „Mă bucur că desfășurarea Forumului Regional de Investiții Nord-Est a devenit o tradiție anuală, fiind în același timp și un eveniment în cadrul căruia factorii administrativi, primăriile și consiliile județene din regiune, dar și cei aparținând mediului privat, au posibilitatea de a dezbate și de a identifica soluții constructive pentru dezvoltarea zonei pe care o reprezintă. Este practic un exercițiu pentru pregătirea viitoarei perioade de programare a fondurilor europene, pornind de la ideea competitivității și a abordării strategice integrate teritorial și economic.

Utilizarea banilor europeni într-o manieră cât mai eficientă și cu o transparență sporită reprezintă o prioritate guvernamentală, iar pentru autoritățile publice locale și mediul privat cea mai sigură sursă de finanțare în vederea dezvoltării.”

Prima zi a evenimentului a tratat două teme extrem de ofertante: Dezvoltarea urbană integrată și Cercetarea aplicată și inovarea. Prezentările privind dezvoltarea urbană, susținute de practicieni ce au exersat în acești ani conceptul de „proiecte integrate”, au reliefat faptul că elementul strategic trebuie să fie prioritar în conturarea investițiilor care vizează comunitățile urbane. Ca o binevenită completare, intervenția domnului Constantin Chiriac, care a manageriat cu succes proiectul "Sibiu – Capitală Culturală Europeană 2007", a venit în sprijinul ideii că dimensiunea culturală poate susține coeziunea economică și socială, iar proiectul „Iași - capitală culturală europeană 2021” are premise de succes.

În privința cercetării și inovării, toți vorbitorii au subliniat necesitatea de a se face trecerea de la abordările teoretice ale mediului academic la soluțiile pragmatice, cerute de piață. Amploarea pe care a luat-o fenomenul aglomerărilor industriale de tip cluster, dar și perspectiva finanțărilor viitoare pentru domeniul cercetării, ne dau încredere că în următorii ani, aceste concepte vor fi înțelese și aplicate în mod mai pragmatic.

Cea de-a doua zi a fost, cu generozitate, destinată mediului de afaceri și găsirii de soluții pentru stimularea investițiilor. Fie că a fost vorba de prezentarea strategiei de competitivitate și de prioritățile de finanțare pentru următoarea perioadă, de propuneri de soluții pentru eliminarea disparităților regionale, dar și de exemple ale celor care, cu eforturi și tenacitate au reușit să se dezvolte în pofida crizei, datele prezentate au fost primite cu mult interes, iar participanții din mediul privat au înțeles că accesul la informație proaspătă, pertinentă, ce poate fi fructificată în avantajul lor, constituie prima condiție pentru stimularea performanțelor.

Feedback-ul primit denotă că evenimentul a fost apreciat de participanți ca unul pragmatic, ce iese din sfera prezentărilor optimiste sau a celor pur teoretice și recunoaște atât punctele tari ale Regiunii Nord-Est (resursa umană bine pregătită, performanțele în cercetare, care trebuie fructificate mai mult în cercetare aplicată, disponibilitatea pentru investiții străine), dar și limitele sau măsurile de îmbunătățire (indicatorii socio-economici ne poziționează încă pe ultimele locuri în Europa din punct de vedere al dezvoltării, slaba calitate a infrastructurii de acces, alocări financiare pe anumite domenii de intervenție mult prea mici în raport cu nevoile regiunii). Dar, așa cum concluzionează Dragoș Pîslaru, Manager GEA Consulting și unul dintre moderatorii evenimentului: „Regiunea Nord-Est e mai pregătită ca oricând să se redefiniească. Ar fi momentul oportun să nu ne mai axăm pe ceea ce nu avem, ci să ne concentrăm pe valorizarea elementelor regionale de excelență”.

Gabriela Bobeanu
Expert Birou Regional de Informare

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și cofinanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională.

www.inforegio.ro | www.inforegionordest.ro

Biserica Sf. Sava - o oază de spiritualitate în inima Iașului, finanțată prin REGIO

Beneficiind de finanțările dedicate patrimoniului cultural prin Programul Operațional Regional, Parohia Sf. Sava din Iași a derulat un proiect de "Reabilitare și integrare turistică a ansamblului monument istoric "Sf. Sava", în valoare totală de 4,38 milioane Euro, din care aproximativ 3,47 milioane Euro finanțare nerambursabilă.

La finalul celor 3 ani de implementare a proiectului, lăcașul de cult a fost restaurat integral, pictura din incinta bisericii a fost atent refăcută, au fost realizate amenajări peisagistice în acord cu arhitectura ansamblului, au fost amenajate căi de acces și locuri de parcare, iar întreg ansamblul a fost redat circuitului turistic și liturgic.

Biserica „Sfântul Sava“ reprezintă o construcție unică în România, unul din primele așezăminte monastice ale Iașului, în special prin mixul de elemente arhitectonice. Definitorii pentru arta moldovenească sunt profilul de piatră de sub turnul clopotniței, brăurile de la turla și chenarele de icoane. Din arhitectura muntenească s-au preluat brâul median exterior din cărămidă de formă zimțată. Cele două turla, deși construite în stilul artei bizantine, se termină cu cupole turțite, tipic otomane, iar Iconostasul înalt trimite la arta barocă.

De rezultatul acestor lucrări vor beneficia atât enoriașii bisericii ce participă la ceremoniile religioase, precum și turiștii din țară și străinătate.

*Gabriela Bobeanu
Expert Birou Regional de Informare*

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și cofinanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională.

www.inforegio.ro | www.inforegionordest.ro

Pregătirea portofoliului de proiecte prioritare ce vizează dezvoltarea infrastructurii rutiere la nivelul Regiunii Nord-Est pentru orizontul de timp 2014-2020

Plecând de la solicitarea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, care viza identificarea unui număr limitat de drumuri județene care să se regăsească în *lista indicativă a proiectelor prioritare regionale (cu impact major)* ce se va constitui în anexa la Planul pentru Dezvoltare Regională Nord-Est 2014-2020, Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est a demarat realizarea unei radiografii realiste și fundamentate asupra rețelei de drumuri județene din regiune în vederea argumentării și susținerii celor mai bune soluții pentru dezvoltarea infrastructurii rutiere.

În acest sens a fost inițiată o consultare scrisă, având ca scop analiza / prioritizarea / fundamentarea unui număr limitat de drumuri județene (de preferat drumuri interjudețene) care ar putea face obiectul unor proiecte strategice, finalizată cu o întâlnire de lucru cu cele 6 consilii județene și direcții de administrare a rețelei de drumuri județene din Regiunea Nord-Est, în data de 24.10.2013, în cadrul căreia au fost discutate și îmbunătățite propunerile formulate inițial. Astfel, au rezultat următoarele propuneri:

-Axa 1: Suceava – Dolhasca – Coarnele Caprei – Iași – aproximativ 168.67 km – parteneriat CJ Suceava – CJ Iași

-Axa 2: Rădăuți Prut – Săveni – Iași aproximativ 130Km – colaborare Botoșani – Iași

-Axa 3: – Piatra Neamț – Roman – Traian – Izvorul Berheciului – Podu Turcului - aproximativ 165 km – parteneriat CJ Neamț – CJ Bacău

-Axa 4: – Bârlad – Laza – Codăești – DN 24 – aproximativ 97 km – CJ Vaslui

În continuarea acestui prim demers, plecând de la punctele comune identificate, s-a organizat o noua serie de dezbateri, la care au participat, diferențiat, reprezentanți ai unităților administrativ teritoriale direct interesate de gestionarea propunerilor formulate inițial.

În cadrul acestor întâlniri, propunerile formulate au fost analizate din perspectiva impactului și a beneficiilor socio-economice pe care implementarea unui astfel de proiect le-ar putea genera și totodată s-a urmărit optimizarea rutelor propuse, astfel încât să fie asigurată coerența traseelor și în același timp realizarea conexiunilor cu rețeaua trans europeană de transport (rețeaua TEN-T de bază și extinsă).

Aceste întâlniri au fost organizate conform următorului calendar:

-07.11.2013 – întâlnire de lucru la care au participat reprezentanți ai Consiliului Județean Botoșani, ai Direcției Județene de Drumuri și Poduri Botoșani precum și reprezentanți ai Consiliului Județean Suceava și ai Direcției Județene de Drumuri și Poduri Suceava

-13.11.2013 – întâlnire de lucru la care au participat reprezentanți ai Consiliului Județean Suceava, ai Direcției Județene de Drumuri și Poduri Suceava, ai Consiliului Județean Iași, ai Direcției Județene de Administrare a Drumurilor și Podurilor Iași respectiv reprezentanți ai Consiliului Județean Vaslui și ai S.C. „LUCRĂRI DRUMURI ȘI PODURI” S.A. VASLUI

-19.11.2013 – întâlnire de lucru la care au participat reprezentanți ai Consiliului Județean Neamț și reprezentanți ai Consiliului Județean Bacău respectiv ai Serviciului Public Județean de Drumuri Bacău

Față de propunerile formulate inițial singura modificare se găsește în cadrul axei 2: Rădăuți Prut – Săveni – Iași. Urmare a analizei efectuate împreună cu factorii de decizie de la nivelul Consiliului Județean Botoșani s-a ajuns la concluzia ca aceasta nu prezintă un real interes pentru comunitățile locale, cu atât mai mult cu cât, din informațiile de care dispun, se preconizează că vor fi demarate lucrări de reabilitare, modernizare pe DN 24 C iar DJ 282 (cel care face obiectul axei 2) este paralel cu acest drum. În urma acestei întâlniri a rezultat că prioritar pentru CJ Botoșani ar fi reabilitarea, modernizarea următoarei rute DJ 208I (lim jud Suceava – Tudora - Vorona), DJ 208H (Vorona – Coșula – Copălău – Sulița), DJ 297 (Sulța – Lunca – Todireni), DJ 282 (Todireni – Hlipiceni – Răuseni – Lim. Jud Iași - Șipote) care a înlocuit propunerea formulată inițial (în cadrul Axei 2).

La sfârșitul lunii noiembrie a.c. s-a finalizat procesul de cristalizare a propunerilor rezultate în urma demersurilor lansate și s-a fundamentat din punct de vedere tehnic (prin întocmirea fișelor de proiect) o rețea interconectată la nivel intraregional cu rețeaua transeuropeană de transport (TEN - T) în lungime totală de 508.22 km care va putea face obiectul finanțării comunitare în următoarea perioadă de programare 2014-2020.

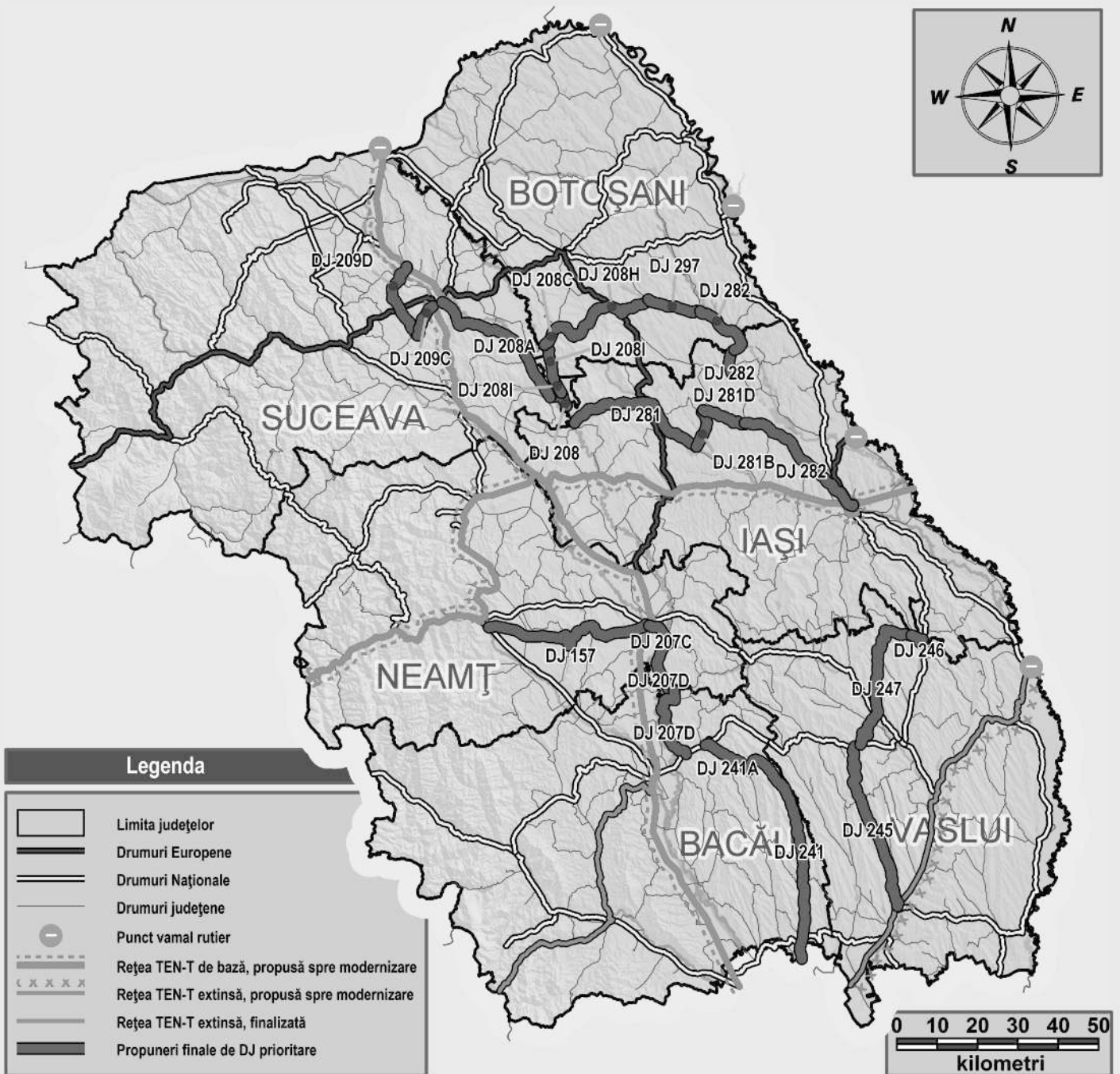
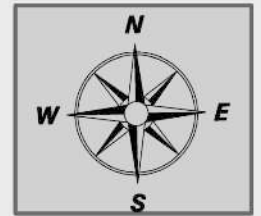
Fără doar și poate procesul de rafinare și consolidare a acestor propuneri va continua și în viitor, pe măsura ce vor fi elaborate, finalizate și aprobate documentele de planificare și programare necesare implementării programelor operaționale ce se vor derula.

George Andrei
Expert Birou Pregătire Proiecte

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Propuneri finale

Axa 1 - Suceava - Dolhasca - Coarnele Caprei - Iași
aprox. 169km - colaborare Suceava - Iași

Axa 2 - Dolhasca - Coșula - Răuseni - Șipote
aprox. 78km - colaborare Botoșani - Suceava - Iași

Axa 3 - Piatra Neamț - Roman - Traian - Izvorul Berheciului - Podu Turcului
aprox. 166km - colaborare Neamț - Bacău

Axa 4 - Bârlad - Laza - Codăești - DN24
aprox. 96km - Vaslui

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și cofinanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională.

www.inforegio.ro | www.inforegionordest.ro

• Rapoartele Băncii Mondiale cu privire la stadiul implementării REGIO - prezentate la Piatra Neamț

O delegație a Băncii Mondiale s-a aflat la Piatra Neamț pentru a prezenta rezultatele studiilor cu privire la analiza implementării Programului Operațional Regional 2007 - 2013. Evenimentul a fost organizat cu sprijinul ADR Nord-Est și a reunit aproximativ 80 de participanți, reprezentanți ai beneficiarilor de finanțare prin REGIO și ai Organismului Intermediar Nord-Est. Studiile au fost efectuate de Banca Mondială pe parcursul anului 2013, urmând ca rapoartele finale să fie făcute publice în decembrie 2013 și vizează următoarele teme:

- Sprijinul acordat beneficiarilor POR 2007 - 2013 pe întreg parcursul ciclului de proiect;
- Colaborarea și comunicarea dintre Autoritatea de Management și Organismele Intermediare POR;
- Scenarii posibile care vizează noile modele de selecție a proiectelor supuse finanțării POR în perioada 2014 - 2020;
- Soluții de creștere a competitivității orașelor din România;
- Identificarea metodelor pentru sporirea eficacității și eficienței polilor de creștere în următoarea perioadă de programare (2014-2020).

“Considerăm extrem de important să beneficiem de rezultatele acestor evaluări și analize pertinente realizate de specialiștii Băncii Mondiale, cu atât mai mult cu cât în acest moment, preocuparea noastră este să ne folosim de lecțiile învățate pentru a contura cât mai pragmatic sistemul de lucru și prioritățile de investiții pentru perioada 2014-2020. Din punctul nostru de vedere, împărtășim recomandarea Băncii Mondiale de a stimula cultura asociativă în regiune și de a ne axa pe proiecte integrate” a declarat Constantin Apostol, Director General ADR Nord-Est.

• Instrucțiune privind aprobarea Procedurii simplificate de achiziții aplicate beneficiarilor privați

Autoritatea de Management pentru POR din cadrul MDRAP a emis în data de 28.10.2013 Instrucțiunea nr. 113 privind aplicarea Ordinului MFE nr. 1120/2013 pentru aprobarea Procedurii simplificate aplicate de beneficiarii privați în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, obiectivul „Convergența”.

De la data intrării în vigoare a Ordinului nr. 1120/15.10.2013 emis de ministrul fondurilor europene, respectiv 22.10.2013, toți beneficiarii privați ce implementează proiecte finanțate din POR prin domeniile majore de intervenție 3.2, 4.1, 4.3, 5.1 și 5.2 au obligația respectării acestuia.

Ministerul Fondurilor Europene a creat, pe pagina de internet www.fonduri-ue.ro, secțiunea Achiziții beneficiari privați, în cadrul căreia beneficiarii de finanțare nerambursabilă din mediul privat au posibilitatea de a publica, în mod gratuit, anunșurile pentru procedurile de achiziții publice derulate în cadrul proiectelor cu finanțare europeană din POR.

Publicarea anunșurilor pe site-ul MFE se poate realiza numai cu o parolă de acces generată fie de către ADR, în calitate de Organism Intermediar pentru Regio, fie de către AMPOR. Persoanele desemnate din cadrul AM POR să sprijine beneficiarii privați în generarea parolilor de acces sunt Gabriel Costache, gabriel.i.costache@mdrap.ro și Kedves Zalan, zalan.kedves@mdrap.ro, iar din partea OI Nord-Est persoana desemnată este Romeo Sauciu, sauciu.romeo@adrnordest.ro

• Proiectele finanțabile prin REGIO pot fi implementate până la 31 decembrie 2015

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice a emis în data de 20.11.2013 Instrucțiunea nr. 114 privind aplicarea modificării criteriului de eligibilitate a proiectelor finanțabile prin Programul Operațional Regional.

Criteriul de eligibilitate referitor la data limită pentru implementarea proiectelor din cadrul tuturor axelor prioritare și domeniilor majore de intervenție ale Programului Operațional Regional 2007-2013, se modifica după cum urmează:

- implementarea proiectului nu depășește 31 decembrie 2015

Proiectele care au fost declarate eligibile având în vedere criteriul anterior, respectiv implementarea proiectului nu depășește 31 iulie 2015, vor fi reverificate în conformitate cu noua dată limită în etapa de pregătire a documentației de contractare de către Organismul Intermediar și pot face subiect de clarificare și revizuire a tuturor secțiunilor relevante din contract și documentația de contractare. Contractelor de finanțare transmise anterior datei prezentei instrucțiuni la AMPOR, în vederea verificării și avizării, li se aplică noul criteriu de eligibilitate - implementarea proiectului nu depășește 31 decembrie 2015.

Proiecte REGIO Nord-Est

Situația depunerii de proiecte în cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013
ADR Nord-Est, 19 decembrie 2013

Domeniul Major de Intervenție	Stadiul lansării	Alocarea financiară indicativă regională (mil.EURO)	Procent solicitat din alocarea financiară prin proiectele depuse	Nr. proiecte depuse	Nr. proiecte contractate	Valoarea finanțării nerambursabile contractate (mil.EURO)
1.1 - Planuri integrate de dezvoltare urbană - Poli de creștere (municipiul Iași)	Cerere deschisă cu depunere continuă	111,25	158%	18 proiecte	11 proiecte	108,36
1.1 - Planuri integrate de dezvoltare urbană - Poli de dezvoltare urbană (municipiile Bacău și Suceava)	Cerere deschisă cu depunere continuă	44,50	154%	21 proiecte	13 proiecte	45,46
1.1 - Planuri integrate de dezvoltare urbană - Centre urbane	Depunere suspendată începând cu 31.03.2009	66,75	166%	55 proiecte	50 proiecte	110
2.1 - Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane – inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură	Depunere suspendată începând cu 16.10.2008	140,23	249%	60 proiecte	28 proiecte	158,58
3.1 - Reabilitarea, modernizarea și echiparea infrastructurii serviciilor de sanătate	Depunere suspendată începând cu 05.11.2011	27,76	151%	15 proiecte	13 proiecte	35,67
3.2 - Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale	Depunere suspendată începând cu 12.09.2011	15,92	223%	76 proiecte	37 proiecte	17,4
3.3 - Îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență	Cerere deschisă cu depunere continuă	15,92	176%	5 proiecte	3 proiecte	17,8
3.4 - Reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă	Depunere suspendată începând cu 24.04.2009	45,57	298%	105 proiecte	17 proiecte	48,9
4.1 - Dezvoltarea susținută a structurilor de sprijin pentru afaceri de importanță regională și locală	Depunere suspendată începând cu 20.08.2013	42,56	418%	53 proiecte	14 proiecte	34,24
4.2 - Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea pentru noi activități	Depunere suspendată începând cu 25.08.2011	0	–	–	–	–
4.3 - Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor	Depunere suspendată începând cu 9.12.2010	36,52	277%	732 proiecte	227 proiecte	37,67
5.1 - Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și crearea sau modernizarea infrastructurilor conexe	Depunere suspendată începând cu 28.09.2009	60,35	131%	27 proiecte	16 proiecte	51,18
5.2 - Crearea/ dezvoltarea/ modernizarea infrastructurilor pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale cu potențial de creștere a calității serviciilor turistice	• Depunere suspendată începând cu 20.08.2013 pentru proiectele supuse schemei de ajutor de stat	51,37	197%	53 proiecte	23 proiecte	43,52
Total:		658,7	214%	1.220 proiecte	492 proiecte	708,78

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și cofinanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională.

www.inforegio.ro | www.inforegionordest.ro

Clusterelor productive - coloana vertebrală a procesului de specializare inteligentă a economiei Regiunii Nord-Est.

Clusterelor reprezintă mecanismul perfect prin care ideile inovative pot fi promovate în sectorul industrial și mediul în care instrumente ce pot stimula competitivitatea, inovarea și dezvoltarea regională pot fi aplicate cu succes. În aceste sectoare procesul de descoperire antreprenorială poate fi animat și pot fi încurajate crearea de noi legături intersectoriale și externalizarea cunoașterii.

Deși cea mai săracă regiune din România, în Regiunea Nord-Est au fost activate în ultimii 3 ani 6 structuri asociative de tip cluster, într-un nou efort de a valorifica resursele regionale promovând inițiative de dezvoltare în arii de activitate recunoscute ca având potențial pentru creștere și competitivitate.

Analiza profilului clusterelor regionale realizată de ADR Nord-Est în anul 2013 a indicat ca posibile zone cu potențial de specializare domeniile agroalimentar, textil, sănătate și TIC. Cu acest prilej au fost identificate ca fiind cele mai mari probleme comune ale clusterelor regionale nevoia de a întregi lanțul valoric cu noi membri, pe de o parte și pe de altă parte nevoia de a deveni mai interactive între ele, astfel încât să poată exploata și beneficia în comun anumite produse și servicii pe care le pot furniza unul altuia.

În acest context ADR Nord-Est și-a propus implementarea unei acțiuni pilot care va avea următoarele obiective specifice:

- Obținerea unei imagini clare privind verigile lipsă în lanțul valoric din fiecare cluster productiv regional, care îl împiedică să exceleze pe piețele existente sau să acceseze noi piețe (mai specializate);
- Definirea și diseminarea unui bazin de potențiali parteneri care pot furniza clusterelor productive input-ul necesar pentru închiderea acestor lanțuri valorice;
- Oferirea de asistență tehnică pentru creșterea performanței clusterelor regionale prin inovare și cooperare.

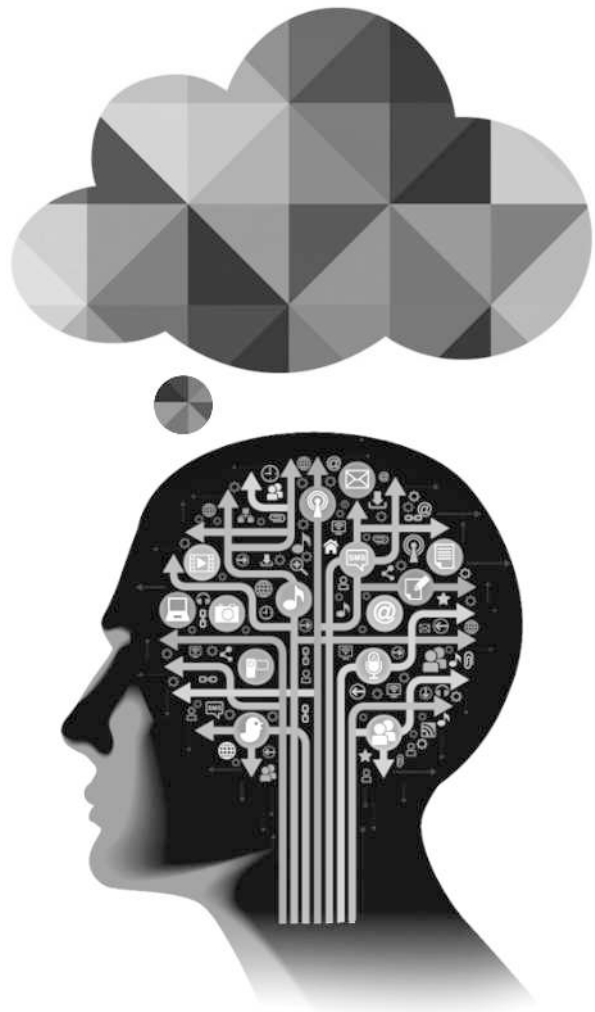
Acțiunea pilot se va concentra pe analiza celor 4 cluster productive (Ind-Agro-Pol, Astrico NE, Euronest IT&C Hub și ICONIC New Media), facilitarea organizării de întâlniri bilaterale de tip business-to-business (B2B) la nivel sectorial și în plus organizarea, pentru prima dată în regiune, a unor evenimente intersectoriale de tipul cluster-to-cluster în scopul încurajării de noi activități cu beneficii comune pentru toți membrii clusterelor, atragerea de noi membri și generarea de activități hibrid utile pentru specializarea acestora.

Datorită constrângerilor de implementare ale acestei inițiative (interval de timp pentru implementare ianuarie-iunie 2014 și buget Cluster Poli SEE 10.000 Euro), celelalte 3 cluster regionale (IMAGO-MOL, Bio-RONE și APT Cluster de Turism) vor lua parte doar la activitățile de dezvoltare și follow-up.

Aceasta este prima inițiativă de acest gen în Regiunea Nord-Est.

Acțiunea Pilot va fi monitorizată de către ADR Nord-Est împreună cu reprezentanții managementului celor 4 cluster analizate și va fi evaluată de către un grup de consultanți externi angajați de Regiunea Marche Italia, coordonatorul proiectului Cluster Poli SEE.

Gabriela Macoveiu
Director Direcția Comunicare, Cooperare și Dezvoltarea Afacerilor

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

ADR Nord-Est membră în SEENORDA

La sfârșitul lunii noiembrie 2013, ADR Nord-Est a primit invitația de asociere la Rețeaua ADR-urilor din Sud Est Europa (SEENORDA).

Înființată ca organizație neguvernamentală non profit, înregistrată în Croația în septembrie 2013, această asociație a adunat deja 24 de membri din 10 țări (Albania, Bosnia & Herțegovina, Bulgaria, Croația, Kosovo, Macedonia, Muntenegru, România, Serbia și Turcia). Secretariatul General al asociației este situat în Zagreb, iar evidența financiar contabilă este asigurată de o instituție publică - Agenția Financiară din Zagreb (FINA).

Scopul declarat al acestei organizații este de a sprijini dezvoltarea capacității administrative a membrilor săi - Agenții pentru Dezvoltare Regională - pentru a le face să coordoneze și să contribuie în mod eficient la dezvoltarea regională durabilă în teritoriile lor și în paralel să promoveze creșterea capacității lor de programare și absorbție pentru programele de finanțare și să contribuie la creșterea competitivității economice în Sud-Est Europa.

Asociația și-a dezvoltat un manual de identitate vizuală propriu și este în curs de elaborare a unui website dedicat. În 06.12.2013 a avut loc prima reuniune a Comitetului de Coordonare (1 reprezentant/țară), prilej cu care și ADR Nord-Est a fost prezentată, aceasta fiind de altfel prima agenție de dezvoltare regională din România care și-a depus candidatura de membru.

Ca activitate prioritară în 2014 s-a agreat, pe lângă atragerea de noi membri în special din Grecia, Bulgaria și Republica Moldova, efectuarea unei analize privind tipul de servicii și performanțele realizate de ADR-urile din rețea și elaborarea unui plan de afaceri pe termen mediu, cât mai fezabil în comparație cu propriile obiective de dezvoltare ale membrilor.

Gabriela Macoveiu
Director Direcția Comunicare, Cooperare și Dezvoltarea Afacerilor

Workshop TAIEX - Managementul proiectelor europene - PC7

În perioada 7-8 noiembrie, în sala de conferințe a hotelului Codru din Chișinău s-a desfășurat workshop-ul "Managementul Proiectelor Europene – Programul Cadru 7", organizat de către Centrul Proiecte Internaționale prin intermediul TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange) - instrumentul gestionat de Direcția Generală de Extindere a Comisiei Europene (Directorate-General Enlargement of the European Commission).

Din partea Agenției pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, Dna Roxana Pintilescu, Director al Centrului Regional de Studii Nord-Est a participat în calitate de expert european cu prezentări pe tema managementului de proiect: cadrul logic, managementul echipei, managementului achizițiilor. Evenimentul a fost dedicat formării profesionale a managerilor de proiecte PC7 din Republica Moldova, responsabililor pentru relații internaționale și contabililor din cadrul instituțiilor de cercetare. Subiectele prezentate s-au axat pe diverse aspecte de management ale proiectelor, în special ale celor din Programul Cadru 7 (PC7) al UE pentru cercetare: Programe vs proiecte,

Managementul ciclului de viață al unui proiect, Cadrul logic al proiectului, Managementul riscurilor, Managementul comunicării, Managementul resurselor umane în proiect, Managementul achizițiilor, Managementul financiar și Managementul proprietății intelectuale.

Experții din cadrul misiunii TAIEX care au furnizat prezentările au fost selectați să reprezinte instituții relevante pentru subiectul training-ului, precum Direcția de integrare europeană și cooperarea internațională din cadrul Ministerului Educației Naționale din România (DI. Viorel Vulturescu, Dna Cristina Anania), Agenția pentru mobilitate și programele EU din Croația (Dna Ana Grdovic), Centrul pentru cooperare europeană și internațională din Germania (Dna Liane Lewerentz) și Centrul național de informare pentru cercetare europeană din Republica Cehă (Dna Jana Kratenova).

Roxana Pintilescu
Director Centrul Regional de Studii Nord-Est

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și cofinanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională.

www.inforegio.ro | www.inforegionordest.ro

Inovare și responsabilitate în asigurarea sustenabilității evenimentelor organizate în centrele istorice și urbane

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est implementează începând cu 1 ianuarie 2012 un proiect transnațional finanțat în cadrul Programului de Cooperare Interregională INTERREG IVC - proiectul ZEN – „Rețea de evenimente cu impact zero asupra patrimoniului cultural”, care vizează dezvoltarea unei metodologii de reducere a impactului evenimentelor și a festivalurilor organizate în centrele istorice, prin prisma mobilității, transportului, deșeurilor și resurselor utilizate.

În perioada 9-13 Decembrie, în Regiunea Nord-Est s-au organizat în cadrul acestui proiect o serie de activități în scopul cercetării, diseminării, conștientizării temei sustenabilității în organizarea evenimentelor dedicate publicului larg și în monitorizarea activităților culturale organizate în centrele istorice de alte instituții din acest sector.

Astfel, în această perioadă s-a realizat o sesiune de interviuri cu decidenți politici, manageri/directori executivi implicați în organizarea evenimentelor culturale și religioase din centrele istorice ale orașelor.

În perioada 2012-2013, ADR Nord-Est a realizat o analiză regională, în scopul inventarierii și evaluării principalelor evenimente culturale și religioase cu caracter tradițional, organizate de administrația publică din Regiunea Nord-Est a României. În cadrul acestei analize, instituțiile publice relevante au răspuns solicitării ADR Nord-Est prin completarea unui chestionar cu date concrete privind evenimentele și festivalurile de tradiție organizate de fiecare instituție în parte. Din chestionarele transmise, parteneriatul transnațional al proiectului ZEN a selectat câteva evenimente care vor fi cuprinse într-un compendium de bune practici care va apărea în cursul anului 2014 și care va fi promovat de către cei 12 parteneri ai proiectului (autorități locale și regionale, universități și centre de sprijinire a afacerilor) din 10 state membre ale Uniunii Europene (Italia, Marea Britanie, Olanda, Spania, Bulgaria, Slovenia, Lituania, Letonia, Grecia și România).

În cadrul acestei etape de analiză, un reprezentant al ADR Nord-Est a efectuat vizite la sediile organizațiilor vizate, împreună cu doi cercetători din cadrul Universității Erasmus din Rotterdam, Olanda (organizație partener în Proiectul ZEN) pentru a intervieva reprezentanții desemnați de fiecare instituție solicitată, în vederea colectării informațiilor necesare ghidului metodologic de organizare a unui eveniment sustenabil și compendiumului de bune practici.

În data de 11 Decembrie 2013 s-a organizat un eveniment de diseminare și conștientizare a conceptului de “Eveniment Sustenabil”, în Sala Cuza a Hotelului Unirea Iași.

La această întâlnire au participat aproximativ 50 specialiști în managementul evenimentelor din Regiunea Nord-Est cu scopul de a dezbate, promova și conștientiza conceptul de Eveniment Sustenabil prin prezentarea unor metode de organizare a evenimentelor culturale și religioase cu caracter tradițional care să genereze zero impact negativ asupra centrelor istorice, urbane și a obiectivelor de patrimoniu cultural.

La eveniment au participat în calitate de lectori, Dl Bono Pel, Dr. Ing. la Universitatea din Rotterdam, Dna Raluca Florea - Business Manager la SGS Romania SA și Dna Diana Călin - Expert Responsabilitate Socială Asociația Reper 21.

A urmat un Eveniment Interregional al proiectului ZEN, care a avut loc în data de 12 Decembrie 2013 în Sala Mezanin a Hotelului Unirea Iași. Evenimentul a fost dedicat partenerilor din proiectul ZEN, cu 20 de participanți din cele 10 state europene în care se desfășoară proiectul și a fost prezidat de Dl. Constantin Apostol, Director General ADR Nord-Est și moderat de Dna Roxana Pintilescu, Director Centru Regional de Studii Nord-Est. Cu această ocazie s-au prezentat câteva dintre studiile de caz și bune practici identificate în etapa de analiză și inventariere a evenimentelor din Regiunea Nord-Est: Zilele Iașului, Festivalul Internațional de Folclor Piatra Neamț, Festivalul Internațional al Educației, Romanian Top Hits, Proiectul Iași Capitală Culturală Europeană 2021, etc. Participanții s-au bucurat de prezentările consistente și extrem de interesante ale lectorilor desemnați de organizațiile invitate la eveniment: Dl. Vasile Tescaru, Vice-Primar Primăria Municipiului Bacău, Dna Adriana Spătaru, Șef Cabinet Primăria Municipiului Iași, Dna Daniela Cujba, Director Executiv Fundația Iași Capitală Culturală Europeană 2021, Dna Eusebia Mindirgiu, Director AB Plus Event, Dna Carmen Năstasă, Director Centrul de Cultura și Artă Carmen Seculare Neamț.

Un moment deosebit în cadrul evenimentului l-a reprezentat întâlnirea cu Înalt Preasfinția Sa Teofan Mitropolit al Moldovei și Bucovinei care, prin bunăvoința Sa, a oferit reprezentanților europeni din cadrul proiectului o prezentare deosebită a unuia dintre cele mai importante evenimente religioase din România și poate chiar din Sud-Estul Europei, Hramul Sfintei Cuvioase Parascheva, care are loc în fiecare an în luna octombrie în Iași.

Toate aceste demersuri vizează obținerea unor rezultate concrete care să fie puse la dispoziția organizatorilor de evenimente:

- Elaborarea unui set de indicatori pentru evaluarea impactului potențial și real al evenimentelor asupra mediului înconjurător, societății și economiei la nivel local/regional, precum și a unui manual metodologic al organizatorului de evenimente sustenabile;
- Redactarea, împreună cu reprezentanții comunităților locale și a actorilor implicați în realizarea de evenimente de acest tip, a unui document de poziție, care să constituie un punct de plecare în elaborarea unei politici locale/regionale în domeniul reducerii efectelor negative ale evenimentelor asupra mediului;
- Realizarea unui compendium de bune practici privind evenimentele sustenabile organizate în regiunile parteneriatului ZEN.

Roxana Pintilescu

Director Centru Regional de Studii Nord-Est

Proiectul AMI 4 Europe la final

În perioada octombrie 2010 – octombrie 2013, Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est a implementat proiectul "Imagistică medicală avansată, interdisciplinară și integrată prin crearea unei Rețele de Clustere Regionale și Strategii de Dezvoltare la nivel european" (AMI 4 Europe), în parteneriat cu 20 de instituții din 6 țări: Spania, Germania, Ungaria, Italia, Bosnia și Herțegovina și România. Proiectul AMI 4 Europe a fost finanțat de către Comisia Europeană prin Programul Cadru 7 – Regiuni ale Cunoașterii și a avut un buget de 2.649.565 euro.

Obiectivul AMI-4Europe a fost de a defini și dezvolta conceptul de "noua generație" de discipline integrate aferente domeniului imagisticii medicale, cum ar fi nanomedicina, farmacologia, biotehnologii pentru sănătate și TIC.

Cele mai importante activități ale proiectului au fost realizarea analizei lanțului valoric aferent sectorului imagisticii medicale în Europa, a analizei socio-economice și SWOT în domeniul Imagisticii Medicale Avansate; dezvoltarea unui Plan de Acțiune Comun în domeniul Imagisticii Medicale Avansate la nivel european; realizarea primei Platforme Europene pentru Imagistică Medicală cu scopul de a crea cadrul comun pentru a promova politici, tehnologii și rezultatele cercetării în acest sector.

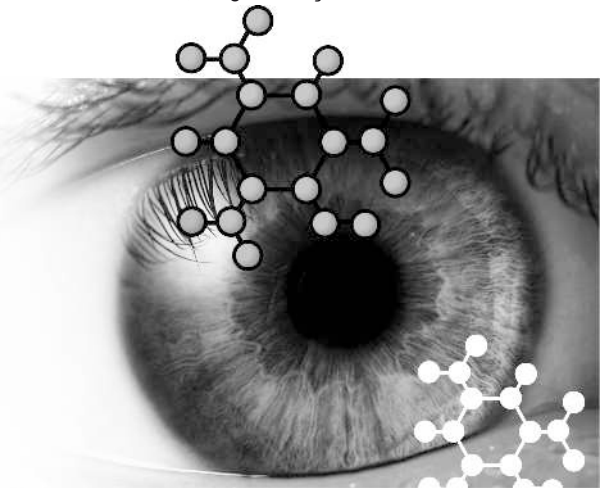
Înființarea Clusterului Regional Inovativ de Imagistică Moleculară și Structurală Nord-Est (IMAGO-MOL) reprezintă unul din principalele rezultate ale acestui proiect, fiind primul cluster în domeniul imagisticii medicale din România, deosebit de important pentru perspectivele de dezvoltare a sectorului sănătate în Regiunea Nord-Est.

Membrii fondatori ai Clusterului sunt ADR Nord-Est, Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” Iași, Spitalul Județean de Urgență „Sf. Spiridon” Iași, Romsoft SRL Iași (parteneri și în cadrul proiectului AMI-4Europe) și Institutul Regional de Oncologie Iași. Ulterior, au aderat la cluster, ca membri asociați: Consiliul Județean Iași, Parcul Științific și Tehnologic TEHNOPOLIS, Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași, Universitatea Al. I. Cuza Iași și 10 IMM-uri din domeniul TIC - SC SERV SISTEM SRL Iași, SC SHOPFIT ONLINE SRL Iași, TISSUEGNOSTICS ROMANIA SRL Iași, și sănătate - Clinica de Diagnostic Phoenix SRL Cluj Napoca cu puncte de lucru în Piatra-Neamț, București, Deva și Mediaș, Centrul Medical MICROMEDICA SRL Piatra Neamț, SC SCAN EXPERT SRL Roman, SC X MED CENTER SRL Iași, SC OPTIM DIAGNOSTIC SRL Botoșani, SC Centrul Medical Sapiientek SRL Buzău, SC CORAMED SRL Suceava.

Un prim proiect de anvergură inițiat de către Clusterul IMAGO MOL este Consolidarea instituțională și creșterea vizibilității Clusterului Regional Inovativ de Imagistică Moleculară și Structurală Nord-Est, cadru-suport pentru creșterea capacității de Cercetare Dezvoltare Inovare a membrilor și a competitivității IMM-urilor în domeniu din România - IMAGO MOL, depus spre finanțare în cadrul Operațiunii 1.3.3. „Sprijin pentru integrarea întreprinderilor în lanțurile de furnizori sau clustere” - Programul Operațional Sectorial “Creșterea Competitivității Economice”. Proiectul are o componentă de cercetare, respectiv Îmbunătățirea procesului medical diagnostico-terapeutic prin folosirea unui sistem integrat de management al datelor medicale (USMED), sistemul urmând a fi implementat de către toți partenerii cu profil medical sau conexe din cadrul clusterului.

Pentru informații suplimentare, persoana de contact d-na Alina Căpitanu, reprezentanta Agenției pentru Dezvoltare Regională Nord-Est în cadrul Adunării Generale a Clusterului IMAGO-MOL, tel 0233218071, e-mail acapitanu@adnordest.ro.

*Alina Căpitanu
Expert Birou Planificare, Programare și Monitorizare*

Eficiența energetică susținută de Agenția pentru Dezvoltare Nord-Est

Perioada de programare 2014-2020 marchează interesul specific al factorilor europeni și naționali pentru consolidarea eficienței energetice atât în mediul public, cât și în cel privat și rezidențial.

Documentele pentru consultare disponibile la acest moment arată că, pentru a spori cheltuielile în domeniul eficienței energetice și energiei regenerabile (inclusiv eficiența energetică a clădirilor), Comisia Europeană a propus concentrarea finanțării din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) în acest domeniu, astfel: 6% din FEDR ar trebui să fie cheltuite pe eficiența energetică și energia regenerabilă, în regiunile mai puțin dezvoltate. Conform sumelor propuse, acest lucru ar duce la o alocare minimă de aproximativ 17 miliarde de euro (aproape o dublare a alocărilor actuale, la nivelul UE).

Achizițiile publice și influența semnificativă pe care o pot exercita asupra pieței soluțiilor eficiente energetic constituie, de asemenea, o preocupare a factorilor europeni. Perspectiva în care obiectivul privind eficiența energetică al Strategiei Europa 2020 nu va fi atins dacă nu sunt operate modificări în piață determină implementarea unor noi măsuri care să stimuleze utilizarea rațională a energiei (eficiența energetică). În acest sens, Comisia Europeană exploatează rolul exemplar pe care îl pot îndeplini autoritățile publice din Statele Membre și urmărește intervenția prin încurajarea derulării de achiziții publice eficiente energetic.

Pentru a veni în sprijinul autorităților contractante din Regiunea Nord-Est, în situația în care doresc să deruleze o procedură de achiziție publică eficientă energetic, Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est pune la dispoziția părților interesate Ghidul achizițiilor publice eficiente energetic.

Elaborat în colaborare cu consultanți cu o bogată experiență în materie de achiziții la nivel național și european și supus atenției experților certificați în achiziții publice care activează în cadrul autorităților contractante din Regiunea Nord-Est, documentul prezintă procesul achizițiilor eficiente energetic, accentuând aspectele relevante pentru fiecare etapă, respectiv planificarea, derularea, finalizarea și monitorizarea procedurii.

Pentru a clarifica în mod concret aspectele și rigorile pe care le presupune un proces de achiziție publică pe criterii de eficiență energetică, sunt oferite pe lângă informații despre legislația europeană și națională și exemple practice referitoare la diferitele categorii de achiziții de bunuri, lucrări și servicii.

Ghidul achizițiilor publice eficiente energetic este conceput ca o sursă de informare și un instrument de lucru util pentru desfășurarea achizițiilor publice. Acest material este elaborat în cadrul activităților implementate de ADR Nord-Est, în proiectul EFFECT – “Îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice eficiente energetic pentru o creștere economică echilibrată a zonei SEE”. În cadrul acestui proiect, ADR Nord-Est a fost responsabilă de analiza contextului actual referitor la derularea procedurilor de achiziții publice eficiente energetic și evidențierea aspectelor ce trebuie îmbunătățite și exploatate din cadrul achizițiilor publice eficiente energetic din Sud-Estul Europei (zona SEE).

Detalii suplimentare despre activitățile derulate și materialele elaborate în cadrul proiectului sunt disponibile on-line la adresa <http://adnordest.ro/index.php?page=EFFECT> sau accesând <http://www.effectproject.eu>.

*Ramona Tanasă
Expert Birou Cooperare Externă*

Eficiența energetică a clădirilor - subiect de interes pentru potențialii beneficiari REGIO

Având în vedere schema pilot de Sprijinire a investițiilor în eficiența energetică a blocurilor de locuințe, finanțată de Programul Operațional Regional începând cu anul 2012, dar și perspectivele de finanțare în domeniul eficienței energetice în infrastructură publică pentru perioada 2014-2020, Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord – Est a organizat în data de 13 decembrie 2013 o sesiune de informare privind eficiența energetică și utilizarea materialelor sustenabile, disponibile local, în sectorul clădirilor.

Acest eveniment a fost organizat pentru a răspunde nevoii de informare a potențialilor beneficiari cu privire la cadrul legislativ european și național pentru performanța energetică a clădirilor, modele de finanțare din alte țări, soluții de eficiență energetică pentru clădiri sustenabile și utilizarea materialelor neconvenționale locale la conformarea termoenergetică a clădirilor.

Experiența lectorilor invitați, consistența, actualitatea și pragmatismul informațiilor furnizate, precum și amploarea pe care acest domeniu o va lua în următoarea perioadă de programare, au făcut ca aceasta sesiune de informare să fie primită cu mult interes de participanții din Regiunea Nord-Est, reprezentanți ai primăriilor de municipii și orașe și ai Organismului Intermediar Nord-Est.

Astfel de evenimente vor continua să fie organizate în Regiunea Nord-Est, pentru ca "eficiența energetică" și toate conceptele ce derivă din ea să fie corect înțelese, dar și pentru a crea premisele unei bune absorbții a fondurilor alocate acestui domeniu în următoarea perioadă de programare.

Gabriela Bobeanu
Expert Biroul Regional de Informare

Colectivul de redacție

info
Nord-Est

Gabriela Macoveiu	Gabriela Bobeanu	Alina Capitanu
Georgeta Smădu	Cătălin Amarinei	Liliana Baicu
Gheorghe Harja	Laura Livezeanu	Ramona Tanasă
Cristi Zamă	George Andrei	
Sorin Grigorescu	Roxana Pintilescu	

ADR
Agenția pentru Dezvoltare Regională
N O R D - E S T

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est
Str. Lt. Drăghescu, nr. 9, cod 610125
Piatra-Neamț, județul Neamț
Telefon: 0233 218071; Fax: 0233 218072
adrnordest@adrnordest.ro; www.adrnordest.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ
FONDUL EUROPEAN
PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE
ȘI ADMINISTRĂȚIEI PUBLICE

Instrumente Structurale
2007-2013

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și cofinanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională.

Titlul proiectului: Sprijin acordat Organismului Intermediar din cadrul ADR Nord-Est în perioada 2013-2015 pentru implementarea cu succes a Planului de Comunicare aferent Programului Operațional Regional 2007-2013
Editorul materialului: Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est
Data publicării: DECEMBRIE 2013
Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României